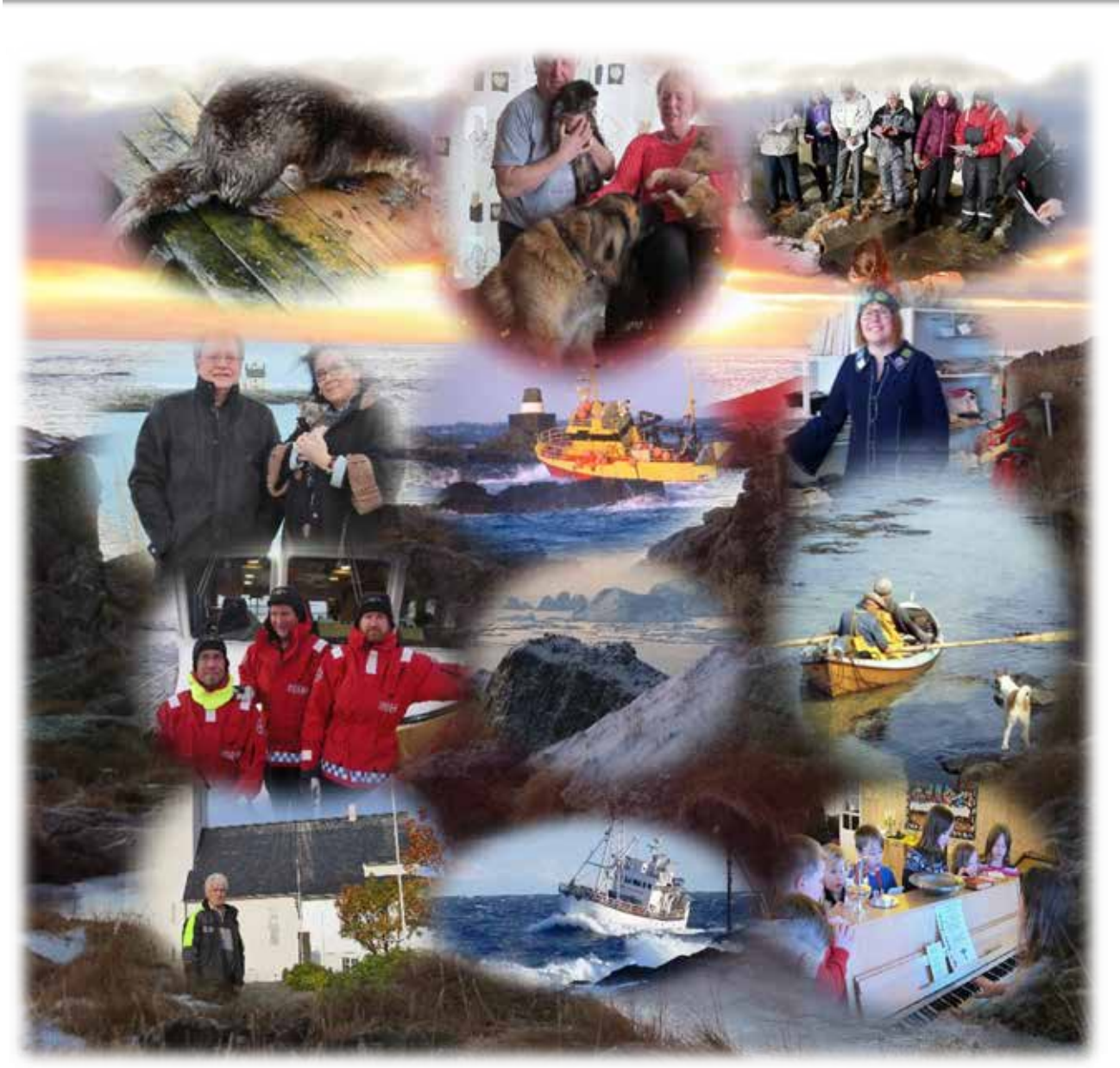

VÆRØYPOSTEN - VÅREN 2013

Utgiver Værøy kommune Redaktør Erling Skarv Johansen (tlf.48199927)
www.varoy.kommune.no Mail:erling.skarv.johansen@varoy.kommune.no

Mail:erling.skarv.johansen@varoy.kommune.no

NESTE VÆRØYPOSTEN KOMMER I JULI VÆRØYFESTIVALEN 12-13. JULI	FISKEFESTIVALEN 5-6.JULI VÆRØYDAGENE 14-21.JULI

FISKEFESTIVALEN 5-6.JULI
VÆRØYDAGENE 14-21.JULI

FRIVILLIGHETSPRISEN TILDELT HARALD ADOLFSEN

Tekst og Bilder ved Erling Skarv Johansen

Ordfører Harald Adolfsen fikk nylig Redningsselskapets Frivillighetspris for sitt engasjement for rednings-selskapet hvor han har vært aktiv siden 1986 – bl.a. styreleder i mer enn 12 år. I dag er han distrikts-styreleder og medlem av Redningsselskapets Representantskap. **På spørsmål hvordan han opplevde å få prisen** – sier Harald: Jeg har jo i min tid i Redningsselskapet hatt den gleden selv å tildele slike priser. Det er mange som bruker mye av sin fritid for redningsselskapet og at jeg skulle bli tildelt denne prisen var ikke i min tanke, og jeg ble helt satt ut. Det er jo flott å få en slik tilbakemelding for mitt bidrag til Rednings-selskapet. **Hvorfor slikt engasjement?** Jeg er jo medlem av den lokale foreningen på Værøy, og det var som utsending til Distriktsårsmøtet i 1986 jeg ble innvalgt som styremedlem og senere leder for distrikt Nordland. Det har vært et privilegium å møte masse flotte folk som har et brennende engasjement for det å kunne være med på å kunne opprettholde sjøberedskap gjennom en humanitær organisasjon som Redningsselskapet er.

Største forskjellen nå i forhold til da du begynte? Den største forskjellen i dag er utfordringen innenfor økonomi, tidligere hadde selskapet store inntekter fra spilleautomater. Denne inntekten er ikke tilstede lengre og det gir selskapet noen utfordringer. En annen utfordring er å holde en stabil bemanning på skøytene da det er mange innenfor skipsfart som tilbyr høyere lønn – bl.a. offshore. **Savner du tiden som aktiv fisker?** Av og til, det er jo lenge siden jeg forlot yrket faktisk 32 år siden, min første sesong var i 1969 med Arvid Kvalnes og Petter Fagertun på "Kvalnes Senior" så fiskeryrket har nok forlatt blodet, men innrømmer at lysten kommer av og til særlig når været er godt. Det er nå om lag 30 år siden "jeg gikk på land" – den siste tiden som mannskap på "Lomen". **Hva tror du om fremtiden?** Utfordringen er å kunne ha økonomi til å fornye selskapets skøyter, og det å kunne følge utviklingen med å kunne ivareta den beredskapen til sjøs til en hver tid.

Synes du fiskerne er blitt flinkere mht. sikkerheten? Er litt usikker på det, vi opplever jo fra tid til annen ulykker på havet, spesielt enmanns-båter. Tror nok at en del av sin egen sikkerhet ikke blir ivaretatt, da med spesielt tanke på bruk av redningsvest og flyte-plagg. Det fins jo i dag mye godt materiell som ikke merkes at du har på deg. **Noen oppfordring til oss som bruker båt på fritiden?** Husk å ha på flytevest og se til at alle du har med også benytter flytevest. **Hva kan vi gjøre for å sikre at vi beholder redningsskøyta i fremtiden?** Bli medlem – jo flere medlemmer jo mer tilskudd fra staten noe som vil sikre framtidig drift.

Utkast til næringsplan for Værøy kommune legges nå ut på høring.

Planen ligger på Værøy kommunes nettside. Papirutgave av dokumentet kan utleveres ved henvendelse til rådmannskontoret. Frist for høringen er 1.juni 2013.

Innspill sendes skriftlig til rådmannskontoret, enten pr.post eller til postmottak@varoy.kommune.no

NÆRINGSPRISEN TIL KAOSHEIMEN

Intervju og bilder ved Erling Skarv Johansen

Værøy kommunes næringspris som deles ut hvert valgår av Hovedutvalg for Næringsaker – ble denne gangen tildelt Aina Johansen/Kaosheimen. Prisen har til formål å stimulere den generelle evne og vilje til nyskaping og utvikling av næringslivet og næringsmiljøet i kommunen. Prisen består av et diplom og kr 10000.

Hvordan "føles det"? Det føles veldig bra at noen vil gi meg næringsprisen! Jeg visste at noen hadde sendt inn forslag på Kaosheimen, men regnet ikke med at jeg skulle få den. **Overrasket?** Veldig! Det er så mange bedrifter her på øya som utmerker seg.

Kort om oppstarten og utviklingen frem til nå:

Jeg startet hjemme, og hadde utsalg i garasjen. Etter hvert ble det litt trangt, både hjemme og i garasjen. Det var virkelig herlig å flytte opp i 2. etg på Coop. Og da kunne jeg utvide med garnbutikk også.

Viktigste kundegruppe? Damer som liker å strikke, shoppe eller trenger hjelp til å fikse på klær. Og sommergjester. **Vanskelig å drive bedriften fra Værøy?** Det er supert å drive næring på øya. Damene her reklamerer mye, så markedsføringen går av seg selv. De kler seg i min design når de skal reise bort, fyller vesken med visittkort og viser fram det de har kjøpt hos meg. Folk er glad i å handle her ute. Og det er enklere å selge over disk, enn å sende varer. Spesielt fordi nesten ingen produkter er helt like. Og prøving/tilpassing av klær blir vanskelig med nettsalg. **Nye planer for fremtiden?** Det er så mye moro å finne på her livet! Jeg er jo ikke sikker på hvor lenge jeg får leie her oppe på Coop. Og designmessig er det nye ideer hele tiden. Jeg tilpasser meg lett til endringer, og gjør det beste ut av det.

Hva liker du best å gjøre når du ikke jobber? Jeg liker å lese, spesielt reiselitteratur. Også romaner der handlingen foregår i et område jeg syns er spennende å lære om. Bruker også kokebøker fra de samme landene som inspirasjon til matlaging. Det er også koselig bare å være sammen med familie og venner. Lage mat sammen og sitte og skravle eller spille kort og lignende.

Hva slags inntrykk har du av utviklingen her ute? Hva er utvikling? Og av hva? Hvis vi fokuserer på det vi vil, og ikke bruker opp all energien på det vi ikke vil, er alle muligheter åpne. Vi må nok bare finne ut hva vi ønsker, se det for oss, drømme om det, planlegge, og starte i det små. **Noe kommunen burde fokusere mer på?** Vi er kommunen! Vi bør fokusere på det vi vil skal skje, og prøve å finne noen andre som vil jobbe i lag med oss. Og bare sette i gang. Jeg er sikker på at arbeidsinnsats, nye ideer og visjoner for framtida vil bli godt mottatt blant politikere og kommuneadministrasjonen. **Planer for sommeren?** Nyte kaffepauser i lag med slekt og venner i solkroken, både på jobb og hjemme. Og bade i havet! Bli brun på leggene i hvert fall! Kanskje om-møblere litt i butikken før sommersesongen setter i gang. Finne spiselige vekster i naturen.

"HIV LAUS OG GÅ UT" Ved Erling Skarv Johansen

Bilder: Gunleif Westermann og Redningsselskapet

Gunleif med barnebarn Andreine

En av fjorårets mest populære TV serier på TV3 var "Redningsskøyta" - en dokumentarserie hvor man fulgte flere av skøytene på rednings-og sikkerhetsoppdrag langs Norskekysten. Dette er kanskje Norges tøffeste og mest utfordrende arbeidsplass. Siden starten i 1891 har redningsskøytene reddet over 6000 personer fra den visse død på havet. I serien blir vi bedre kjent med livet om bord og også privat for noen av Havets Helter - deriblant **Gunleif Westermann** - opprinnelig fra Værøy.

Gunleif Westermann vokste opp på Værøy - og kom til Vardø i 1974 hvor han avtjente verneplikten. Etterpå rodde han fiske noen år (ble kurert for sjøsyke om bord på "Tulipan" eid av Kjell Hardy) - før han mønstret på **redningsskøyta Lars Christensen** som blant annet i perioder var stasjonert på Røst. Siden har dette vært hans faste arbeidsplass - til sammen 32 år, noe som har gitt ham Norges Vel medalje etter 25 år. En god arbeidsplass, mye spenning, godt samhold, varierte arbeids-oppgaver og fin turnus-ordning har gjort at han har blitt værende i jobben og har trivdes hele tiden.

Å plutselig bli "TV-kjendis" kom noe overraskende - fikk ingen forvarsel - men ble etter hvert vant til å bli fulgt av TV-kamera på jobb og i fritiden. I sitt arbeid har Gunleif - naturlig nok - opplevd mange dramatiske redninger. Noe av det **verste uværet** han har vært ute for i sin tjeneste var en redningsaksjon i orkan utenfor Ingøya i Vest-Finnmark. I løpet av sin lange fartstid om bord kan han ikke huske at man noensinne ikke har gått ut på oppdrag pga. dårlig vær. Mottoet har vært når alarmen går: "Hiv laus og gå ut!". Nå nærmer pensjonsalderen seg og pga. leddgikt vil det nok bli noen flere turer til Syden - og noen turer til gamle trakter på Værøy.

Redningsskøyta Gjert Wilhelmsen

Redningsskøyta **Gjert Wilhelmsen** hvor han er skipper - ble bygget i 2006 og er den han har likt aller best i sin lange karriere. Gunleif sier at det er en hurtiggående båt med fremragende sjøegenskaper. Den tilhører Fosen-klassen, er 22,5 meter lang, gjør 24,9 knop og har et mannskap på tre. Den dekker området Varangerfjorden til russegrensa i øst og Båtsfjord i vest. Primærstasjon er Vadsø med Vardø som sekundærstasjon.

RS Gjert Wilhelmsen under brann i Båtsfjord - Gunleif og hans mannskap - Slep av oljetanker

PÅSKEMORGEN SLUKKER SORGEN v/Erling Johansen

Også i år arrangerte kirken og Værøy menighet samling ute på Værøy gamle fyr tidlig påskemorgen. Været som var forhåndbestilt av de deltagende prester Odd Eidner og avtroppende vikarprest og "sjømannsprest" Magne - var som en åpenbaring hentet ut av bibelen. Strålende påskesol og lett bris med innlagte måkeskrik og småklukkende bølger dannet en fantastisk ramme rundt arrangementet. Imidlertid var adkomsten omtrent som det man i bibelsk kontekst omtaler som "den smale sti" med hodeskaller (riktignok av torsk) i ufattelige mengder som omringet veien til fyret. Sammenligningen med den kjente "Via Dolorosa" var påfallende. Men stemningen blant de fremmøtte var høy og sangen ljommet til de ytterste nakne skjær. Damekoret var også til stede med sin eminente dirigent og musiker Hilde Liodden med sin gitar og gode humør.

Etter fyret var det klart for nydelig frokost i menighetssalen hvor det var pyntet til påskefest. I Gudstjenesten og dåpen etterpå deltok både Odd Eidner sammen med Magne Oftedal som nå formelt avsluttet sin gjerning her ute som vikarprest. Hvorvidt han nå går over til å være sjømannsprest ettersom han har kjøpt sjark - er ennå noe uklart, men kjenner vi ham rett - vil han nok fortsatt spre det glade budskap rundt om på Værøy både til land og til vanns.

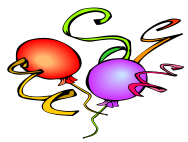
Kirkekaffe og utdeling av gaver til Magne fra Værøy menighet og prostiet var neste post på programmet. Mange møtte frem for å takke Magne for det arbeide han har lagt ned her ute som vikarprest. Sjelden har man vel hatt en prest som har vært så engasjert i sin gjerning.

Han er bokstavelig talt både høyt (Gudstjeneste på Heia) og lavt (båt) og levende opptatt av sine medmennesker og å spre Guds ord og håp til alle.

Vi håper at Magne kommer ofte ut hit og tar imot besøk i "Sjømannskirke" (hytta hans i Kvalnes).

NYTT FRA UNGDOMSKLUBBEN

Tekst og bilder v/Rita Adolfsen

På klubben har vi **Quiz, bingo, tacokvelder, karneval og vanlige klubbkvelder** uten fastsatte aktiviteter. Det er godt oppmøte, men litt varierende utfra hvilke aktiviteter vi har. Det er ikke alle som liker bingo og quiz. Det som trekker mest ungdommer er de klubbkveldene det ikke er fastsatte aktiviteter.

Vi har tidligere arrangert klubb for 1-5 klasse, noe vi skal starte opp med igjen når våren og lyse kvelder kommer tilbake. Klubben ligger som alle vet veldig nært veien, en vei med mye trafikk og til tider høy fart. Så det anses som risikofyllt å arrangere klubbkvelder for denne gruppen nå under mørketiden.

Som det fremgår av bildene har vi foretatt ganske omfattende **ommøblering** av lokalet - samt **pusset opp og malt**. Ungdomsrådet søkte og fikk tilskudd fra en organisasjon som heter Ung og Fri til å kjøpe inn en del nye møbler og utstyr som nå er montert og tatt i bruk.

«STEINTULLÅT» ELLER BARE LITT SÆR?

Ola Torstensen intervjues av Erling Skarv Johansen DEL 2

Interessante geologiske forekomster på Værøy?

Flere ting. Men her kan jeg nevne de flate fjellpartiene på Mostadfjellet, Gjerdheia og Breivikheia. Dette kalles den paleiske flate, og var en del av et stort slettelandskap som for 100 millioner år siden var jevnt med havnivå (ala Skåne). For ca 40 millioner år siden ble dette slettelandskapet hevet opp til dagens høyde. På Værøy er dette 350-400 meter over havet. I ettertid har vær og vind, isbreer og vann erodert bort mesteparten av dette, og transportert sand og grus ut på sokkelen. «Heiene» på Værøy er rester av det gamle landskapet.

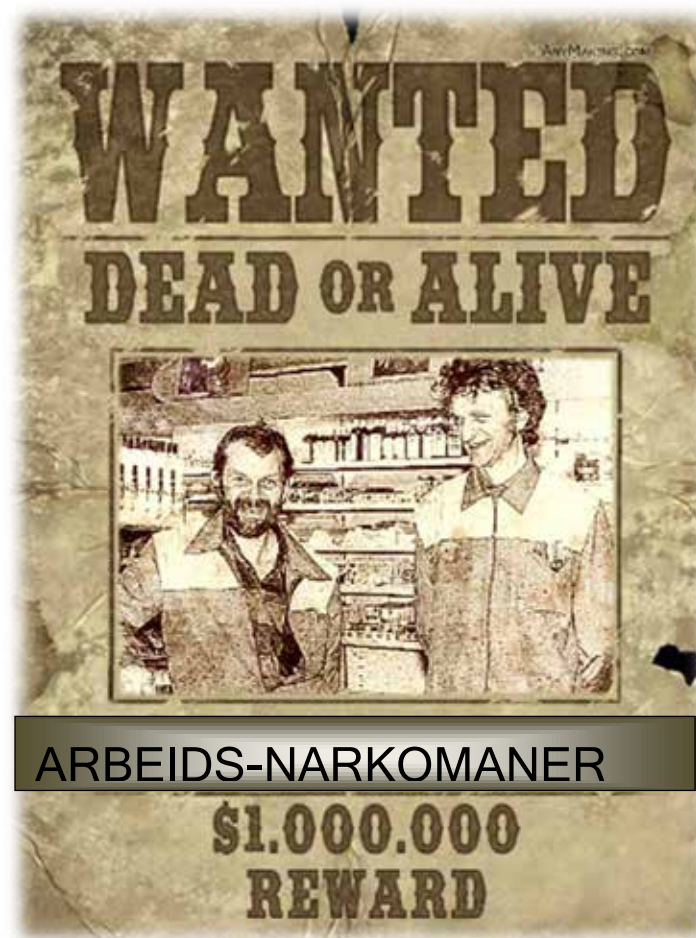
Så har vi rullesteinene på Mollan mellom Hammarn og Sjøbakken, og i Sørlandshagen. Disse er dannet etter siste istid (10 000 år siden). Og også hulene som vi finner Puinn Sanden (Repphellarn, hula med hulemaleri), Måneshålla, Omnan, og en rekke andre mindre huler som er laget av havet i løpet av de siste 10000 årene.

Hvordan er egentlig rullesteinsforekomstene dannet og når? De er dannet etter siste istid. Under siste istid strakte isbreen, som dekket Skandinavia, seg helt ut til eggakanten. For 10000 år siden var kanten av isbreen flyttet seg helt inn til Bodø området. Rullesteinene er dannet etter at isen forsvant fra Værøy for ca 10-12000 år siden. De er opprinnelig dannet av stein fra store morenerygger som er vasket og rundet av havets bølger. På Rabben (bakkekammen fra Lofoten Sjøokolade og til Grindgården) finner du rundet stein på utsiden og nedenfor bakkekammen, mens det på baksiden finnes kantet stein (morene). *Hvorfor er de ganske unike i vårt fylke?* Det er få steder i Nordland, kanskje også i Norge at man finner rullesteinsforekomster som er så mektige som på Værøy. På det tykkeste er de 10-12 meter. *Hva er de største forskjellene på Værøy i dag mht. landskapet i forhold til hva som måtte de første innbyggerne for om lag 3-4000 år siden?* Utgravinger i myrene på Sørland og i Marka viser at det var skog på Værøy for noen tusen år siden. Så kanskje øya var skogkledd da de kom? Ellers stod nok havet høyere enn i dag. *Hvor høy kan fjellene ha vært en gang her ute?* Fjellene i Norge har for mange hundre millioner år siden vært like høye som Himalaya. Da lå Norge og Værøy sør for ekvator.

For å vise at Værøyposten tar sitt samfunns-ansvar på alvor tar vi her med en etterlysing fra **Arbeids-tilsynet** som i en årrekke uten hell har vært på jakt etter de to personene på bildet. Det eksisterer dessverre bare dette ene bildet fra rundt 1970 - og man antar at begge kan ha endret utseende og forkledning flere ganger siden den gang.

Personene er ettersøkt pga. grove brudd på **arbeids-tidsbestemmelsene og ferieloven**. Anonyme kilder sier til avisa at de trolig ikke har tatt ut ordentlig ferie på 30 år - samt har arbeidet langt utover vanlig arbeidstid både helg og hverdag. Man oppfordrer publikum til varsomhet - slik arbeidslyst kan i verste fall være **uhyre smittsom** og ha uheldige bivirkninger. Spesielle kjennetegn på begge er blant annet :at de sjelden står i ro i mer enn 2 minutter av gangen og er dessuten i besittelse av kronisk godt humør og arbeidsmoral.

Det ryktes for øvrig at de nå planlegger å trekke seg tilbake og **selge virksomheten**. Blant potensielle kjøpere er nevnt Coop Avdelina Sicilia

og Reitan gruppen. Man etterforsker fra **Interpols** side mulige internasjonale forgreininger, men står foreløpig uten avgjørende spor. Lensmann Asgeir Jacobsen uttalte nylig på en pressekonferanse at man frykter at etter evt. avvikling av bedriften - vil de omtalte personer flytte sin virksomhet til sydligere breddegrader hvor det kan bli vanskelig å få dem utlevert til Norge. Men legger til at om nødvendig vil han selv dra til **Grand Canaria** på spaning så lenge det viser seg nødvendig. Her skal det ikke spares på noe.

Arbeidstilsynet har som kjent utlovt en **belønning** på 1 mill. dollar satt på konto i Kypros for opplysninger som kan føre til pågrepelse. I tillegg vil ordfører i Værøy kommune generøst bidra med gratis omvisning på en planlagt travel dag, NAV gir ekstra meldekort for 4 uker og Radio Værøy gir en gratis bingo-blokk.

EKSPRESS SAKSBEHANDLING

Mange har en lei tendens her ute til å klage på sen kommunal saksbehandling - som regel helt uten rimelig grunn. Her kan vi dokumentere et for-bildelig eksempel på rask kommunal behandling.

Den konkrete saken som omhandles her er som følger: Vår oppegående og **samfunnsengasjerte kirkeverge** kommer innom kulturkontoret (sannsynligvis fordi jeg har nevnt at jeg har abonnert på «Gjør det selv») og nevner at hun synes **lukkemekanismen** i ytterdøren på rådhuset er noe treg. Og er det noe vi ikke trenger her på huset - så er det mere treghet. Undertegnede tar raskt og omgående uten forsinkelser saken opp tjeneste-vei med teknisk etat ved **evigunge Bergiton** som deretter resolutt i rask tempo forserer trappen ned til utgangsdøra og får en nærmere beskrivelse av problemområdet av medfølgende kirkeverge som så vidt klarer å holde følge. I løpet av om lag 2 minutter og 27 sekunder (basert på offisielle målinger) har vedkommende fagperson observert og analysert angjeldende sak og uten opphold løst saken med en justering av selve lukke-mekanismen. Det hele gikk så fort for seg at undertegnede til tross for nyinnkjøpt kamera så vidt klarte å få tatt 3 bilder av hendelses-forløpet. Vi skal i sannhetens navn tilføye at kirkevergen etterpå var i lettere sjokk over saksbehandlingen og måtte få et beroligende middel.

Bilder/tekst: Erling Skarv Johansen

AKTIVITETER PÅ VÆRØY SKOLE

bilder og tekst ved Geir Torstenson redigert ved Erling Skarv Johansen

Karneval ble arrangert med regi av Edith, Ingvild og Geir, med god hjelp fra mange andre på skolen, både elever og lærere og bollebakende foreldre. Mange flotte kostymer og flotte opptredener.

Dans og sang fra store og små. Varme boller og saft. Takk til alle de flinke og kreative barna, og jada - foreldre er kreative de også, som år etter år gjør dette til en givende og fin begivenhet.

Småtrinnet - ørnefangst/lavvotur.

Barnetrinnet arrangerte en flott dag i regi av den "kulturelle skolesekken". Vi valgte å fokusere på den meget særegne og lokale aktiviteten - Ørnefangst.

Masse snø satte en god stopper for lokalisering av ørnehulene, men barna ble presentert gode lokale historier, fakta, bilder og en liten og gammel filmsnutt. Det ble observert flere ørner og fantasien ble satt i sving. Været stod oss bi, og med akebrett, spader, lavvo, varm drikke og nistemat ble det en flott dag. Og kunnskapen skal friskes opp senere når tilgjengeligheten til huler blir bedre.

Utdrag fra fakta vi fant om ørnefangsten: Ørnene er mest tallrike i snørike vintre - vanskelig for rovfuglene å finne føde i de nedsnødde fjelldalene og på de store viddene. Ørnene kunne trekke i flokker opp til 10 - 15 fugler. Den kunne gå løs på lam og sau som hadde gått seg fast i fjellet, derfor ble det viktig at det ikke ble for mange ørner. Etter hvert ble det en sport å fange ørn og det ble skuddpremie for ørna (i det første året 2 kr) og folk kunne tjene en slant. Rekordfangst på en dag av en person er 16 stk (Nils Olsen fra Sørland). Mange ørnhus finnes over hele Værøy, et av de beste stedene var på yttersida av Mostadfjellet - på Reinskinnet - her hadde Oluf Berntsen ørnefanger sitt jaktområde. Ørnefangeren begir seg av sted til ørnehula mens det ennå er mørkt, og fører med seg som åtsel innvollene av en sau ol. og denne anbringes i et par alens avstand fra den forannevnte åpningen i steinhytta. Etter å ha fanget ørna - ble den «kippet» - dvs. knekt nakken på. Hundrevis av ørn ble fanget slik, den siste av lærer Walter Kilvik som ringmerket ørn her ute.

ARIL JENSSEN - KULTURPRISVINNER

Intervju ved Erling Skarv Johansen

Ifølge statuettene for **Værøy kommunes Kulturpris** - skal denne utdeles samme år som kommunevalget. Formålet er å gi honnør til mottakeren og støtte arbeidet for **kunstnerisk og kulturell virksomhet**.

Prisen samt diplom deles ut av ordfører til person eller gruppe som fra kunstnerisk eller kulturell virksomhet har nedlagt fortjenestefullt arbeid til fremme av kulturlivet.

Denne gangen gikk prisen til en av øyas største ildsjeler gjennom mange år - **Aril Jansen**.

Intervju med VP: **Hvordan føles det?** Det føles nok litt uvirkelig akkurat nå like etter at jeg fikk vite det. **Ble du overrasket?** Ja, det er jeg. Det å gi positiv tilbakemeldinger på andres frivillighet er viktig for meg å bidra til. Jeg er en stor bidragsyter med forslag på andre til sommerblomster og julehilsener. Vanskelig for meg selv å ta i mot noe. **Hvorfor tror du at det ble akkurat deg som fikk prisen?** Det må jo bety at NOEN setter pris på det jeg gjør og kanskje også har glede av det.

Hvilke verv har du i dag? I dag er jeg leder av fellesrådet og leder av menighetsrådet i Værøy Menighet. I tillegg er jeg fortsatt redaktør i Radio Værøy. **Hvilke verv har du hatt tidligere?** Det husker jeg snart ikke. Hadde på en og samme tid vel tjue verv. **Hvorfor engasjerer du deg så mye i frivillig arbeid?** Det som betyr noe for meg er at andre har det bra. Og hvis jeg kan bidra til dette ved min frivillighet så gir det energi også til meg til å gjøre enda mere.

Hva liker du best å gjøre i fritiden?

Fritida brukes mest til min hobby i Brukt og Antikk. Jeg er jo også steingal og bruker en god del på steinsliping. Avkoblinga er turene jeg drar rundt på øya og da helst i fjærsteinan. I tillegg har jeg nå fått datter og barnebarn heim så det ønsker jeg å prioritere. **Hva slags inntrykk har du av utviklingen her ute?** Jeg er imponert over alle som satser her ute, både de små og de store bedriftene. Det er utrolig viktig for at også andre kan bosette seg her. Imponert over alle som gir av selv på frivillig basis over mange år

Dette er også med på å utvikle øya. Disse tenker ikke på egen fortjeneste en gang. Men noen utmerker seg, og da ikke for at de er blitt en stor bedrift. Men jeg er ydmyk over det som Lorentz og Arne har fått til. De har bygd øya over tid og bidratt til at veldig mange får lov å bo og trives her ute. Ringvirkningene er store og de har virkelig imponert meg.

Noe Værøy kommune burde fokusere mere på? Vi må slutt med sektortenking og å dele folk i grupper og alders-trinn. Vi må slutt med å tenke trossforskjeller.

Spesialiseringa har gått så alt for langt for alt for mye. Derfor får vi så mange foreninger og sektorer som bare tenker på seg selv, og hva de må ha. Skal vi få ei bedre øy må vi bli flinkere til å jobbe sammen over fag, trossamfunn og over aldersgrenser. Her må kommunen gå foran og fjern alle barrierene mellom egne avdelinger og egne sektorer. De må også lytte mer til øyfolket utafor kommunehuset.

Hvordan skal vi få folk mere engasjert i frivillig arbeid? Det er nok det vanskeligste spørsmålet. For vi skal samtidig tenk på at alle må få lov til å holde på med det hver enkelt har lyst til. Men hvis vi tør se hverandre bedre så ser vi også nødvendigheten av å få det bedre med at vi gjør ting sammen også. Slik jeg ser det har vi fått en norsk skole og barnehager som har lagt for stor vekt på det enkelte fag og for lite på den sosiale treninga. Så da er det bare at vi tør foreta endringer slik at vi kan gjøre flere ting sammen.

Hva er det mest positive ved å bo her ute? Det er nok det at vi bor tett sammen på godt og ondt. Og nærheten til naturen betyr masse. Og så er det jo mange trivelige mennesker som bor her allerede.

Favorittsted på øya? Turen til og fra Nordland til Mostad en sen sommerkveld der midnattsola er med på turen er nok det som fenger meg mest. Og selvsagt med en stopp på Eie.

Noen oppfordring til politikerne?

Det må være å se bedre mulighetene ved å bruk de frivillige til de tjenestene kommunen aldri får nok penger til å dekke opp selv. Ved å bruk de frivillige gjør de tjenestene langt billigere, gir innbyggerne bedre tilbud og de frivillige føler seg både sett og verdsatt. Kommunens bruk av det frivillige tilbudet her ute kan nyttig-gjøres langt bedre. **Noe du savner her ute?** Jeg savner nok mest en flerbruks-hall som kunne gitt oss større kulturelle opplevelser av mer variert karakter enn det vi kan få til nå.

Noe som irriterer deg her ute? Jeg er nok ikke den som går rundt og irriterer meg. Jeg forsøker heller å gjøre noe med det jeg synes ikke er bra. Men noe jeg dessverre ikke får gjort noe med er alt søppelet som ødelegger mye både for oss innbyggere og de som besøker oss. Her synes jeg Værøy kommune har forsømt seg i mange år, og også vært feige til å ta de avgjørelsene som må til.

I tillegg er jeg skuffa over politikerne som ennå ikke har makta å få opp svømmehallen. Tida som går gjør den jo bare enda dyrere.

Værøyposten gratulerer den spreke og engasjerte prisvinneren og ønsker lykke til videre i hans arbeid.

SANGLIVET BLOMSTRER PÅ VÆRØY

Tekst og bilder v/Erling Skarv Johansen og Hilde Liodden

Vår nye **organist og kulturskolelærer** Hilde forteller til Værøyposten:

"Høsten 2012 startet vi opp med både **damekor** og **barnekor** her på Værøy. Damekoret er delvis en videreføring av blandakoret Ad Libitum, men vi har tatt konsekvensen av at det er for vanskelig å skaffe stabile mannsstemmer. **Repertoaret** er også mye mer variert nå; både rolige, kristne, tullete, nordnorske og sanger med futt og fart i skal ha sin plass i begge korene. Selv om øvelsene forgår i menighetssalen, er det ikke utelukkende kristne kor. Vi er svært åpne for **forslag** og meninger; ingenting er umulig! Trine og Elisabeth hadde noen barnekorøvelser i fjor vår også, der de brukte mye playback. Nå blir det mest pianoakkompagnement, men vi bruker også CD-en de kjenner fra før. Korene er med ved enkelte gudstjenester, og sang i desember på «Vi synger julen inn». Deltakerne er veldig ivrige og entusiastiske, og ville nok satt pris på å bli spurt om å opptre ved **utenomkirkelige** arrangement også! Det er bare å spørre!!

Damekoret består av ca 15 dyktige sangerinner fra tretten til hundre-og-tre år (Vi savner dog damer i det øverste alders-skiktet...). I barnekoret kan man aldri være for liten. Kormedlemmene selv innser likevel at vi trenger noen større også, og ikke minst noen gutter! Hittil har det kommet inntil 14 små - en del med foreldre - på øvelsene.

Damekoret **samles** torsdag kl 20.30 i partallsuker og barnekoret inntar menighetssalen torsdag kl 17.30 i oddetallsuker. Datoene er oppslått på begge butikkene og på rådhuset.

SANGGLEDE er det eneste kriterium for å være med i korene på Værøy - terskel finnes ikke og kvalifikasjoner trenes overhodet ikke! Velkommen!!

GAMLE FOTOMINNER FRA OMSORGSSENTERET

TEKST OG BILDER VED JUDITH ADOLFSSEN REDIGERT AV ERLING SKARV JOHANSEN

ANN-MARION, BRIT OG ELI WENCHE

HILDUR OG JOHANNA

KAFFESTUND

WENCHE OG MARY

SOMMERKOS

OLE,OLEA,GUDRUN(GAVE FOR MANGE ÅR SOM AKTIVITØR)

PÅSKEHYGGE

IRENE,HARALD,SOLFRID(GAVEOVERREKKELSE)

«DET ER MAKT I DE FOLDEDE HENDER»

Intervju av Gunnar Bordevik

Bilder og redigering: Erling Skarv Johansen

Odd Gunnar Bordevik vokste opp på Værøy og er ofte her på besøk hos familie og venner. Både Odd Gunnar og hans kone er aktive medlemmer av Pinsemenigheten Sion Sellebakk som ligger mellom Fredrikstad og Sarpsborg. For de som har internett - kan du få mange «treff» på youtube hvor man kan laste ned mange av sangene deres. Når de er her ute - benytter de også anledningen til å opptre med sang og vitnesbyrd.

Noen spesielle gode minner fra oppveksten her ute? Mange gode venner, var flink til å leke og jeg savner mange av de gamle som er gått bort.

Hva jobber du med for tiden? Har jobbet 8 år i akuttpsykiatrien og er på "jakt" etter forandring.

Hvordan ble du en kristen? Begynte og tenke på meningen med livet og etter døden og bestemte meg for å søke syndenes forlatelse i Jesus Kristus og ønsket videre å gjøre noe for ham som har gjort alt for meg.

Hva har sangen og troen gitt deg? Glede og fred og håp. **Hva har motgang og skuffelser i livet lært deg?** Glede og fred og håp. **Noen tanker om dommedag?** Jeg er frelst fra dommedag ved Jesu frelse som inneholder utrolig mye velsignelse. Nå venter jeg ikke på dommedag men på Jesu gjenkomst som skal løse alle floker.

Hva tror du om fremtiden vår på jorden? Denne falne verdens skikkelse vil forgå i all sin vantro og motstand mot Gud. Men de som tror på Kristus vil ha fremtid og håp. Vi som tror får be om tro og frelse

Hva er din versjon av himmel og helvete?

Himmel: borte fra død og urettferdighet. Nye legemer, ikke sykdom, tjene Gud i hans lys og aldri skilles mer fra hans omsorg og kjærlighet. Få se Kristus som frelste meg og få være sammen med de som har kommet hjem.

Helvete : Oppleve dommedag og bli adskilt fra Gud. Jeg vil ikke si så mye om det "FÆLE" ordet helvete. Ikke noe godt sted ifølge Bibelen som vi må stole på. Men det må også advares mot. Fortapelse står det om i Joh. 3.16.

Hvorfor tror du vi må leve med så mye ondskap i verden? Hvorfor griper ikke Gud inn?

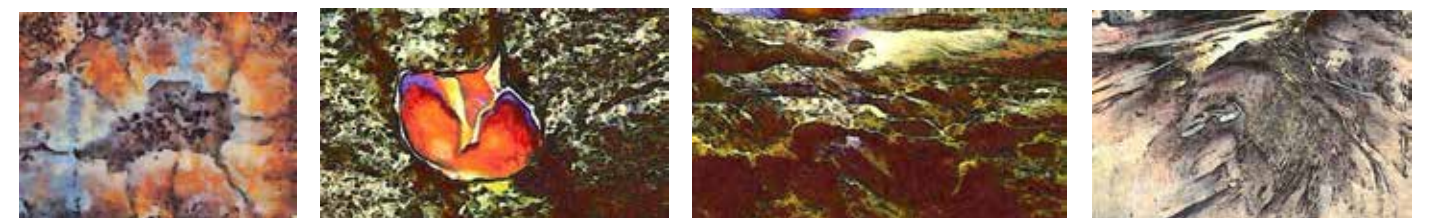
P.g.a. syndefallet. De første menneskers ulydighet mot Gud. Så kom hatet inn i verden med at Kain slo Abel ihjel. Og elendigheten har ikke stoppet. Gud har grepet inn ved å sende sin Sønn til korset med tilbud om gratis frelse til den som vil tro på ham. Vi har fått den frie vilje av Gud til å velge og Gud har tålmodighet, da han vil at alle mennesker skal bli frelst. Gud skal gripe inn i tidens fylde, men vi vet ikke dagen eller timen, men vi kan se forskjellige tegn i tiden som Jesus har profetert om.

Hva med tilhengere av andre religioner - er de «fortapt» - eller er det plass i himmelen til dem også?

Den problematikken har jeg overlatt til Gud. Jeg skal bare forkynne det glade budskap. **Hva er det viktigste i din forkynnelse?** At Jesus døde på korset for min og verdens synd og gjenoppsto for å gi evig liv og frelse for alle dem som tar imot ham. **Hva synes du selv vi burde vært mere opptatte av?** Tro på Gud og hans Sønn. Elske vår familie og vår neste. Være gode mot hverandre.

Noen oppfordring til mennesker som sliter med tvil og anfektelse? Ikke vær redd eller skamfull for å søke Gud. Tenk han er jo himmelens(universets) og jordens skaper og gir oss frelsen gratis. Gud har faktisk telt våre hodehår. Tenk hvilken oversikt han har bare vi tenker på kineserne. Les om apostelen Paulus som i begynnelsen som fariseer forfulgte menigheten, som kalte seg for den største av alle syndere, men opplevde syndenes forlatelse. Røveren på korset som ble frelst. Da finns det håp for alle og ingenting skal skille oss fra Guds kjærlighet. **Tar du imot forbønn?** Mor og far har bedt mye for meg og mange flere med dem.

En kamerat av meg ble faktisk glad da jeg hadde blitt en kristen, for den gangen kom jeg noe "skjevt" ut. Jeg tror på forbønn og hvis noen vil at jeg skal be for dem, kan de skrive eller ringe til meg. Jeg ber for Værøy.

Hva synes du om utviklingen her ute de senere år? Jeg synes at Værøy har hengt med i tiden og fått til mye. **Hva er den største forskjellen i dag når det religiøse livet her ute sammenlignet med da du selv var ung?** ? Et bedre samhold mellom de kristne. Selv om den kristne familien har noe forskjellige meninger, så kan vi jo respektere hverandre. **Synes du vi er flinke til å ta vare på hverandre?** Ting kunne vært bedre i all vår travelhet, men jeg er glad i Værøy-væringene og har en følelse av at vi bryr oss om hver-andre. **Hva gjør du når du er her ute?** Besøker og snakker med Værøy-væringene og gleder meg over naturen. **Favorittsted på øya?** Hjemme hos min kjære mor. **Hvor viktig er det at du har en kone som deler din tro og engasjement?** Jeg er takknemlig for at Hege synger og formidler evangeliet på en sterk måte.

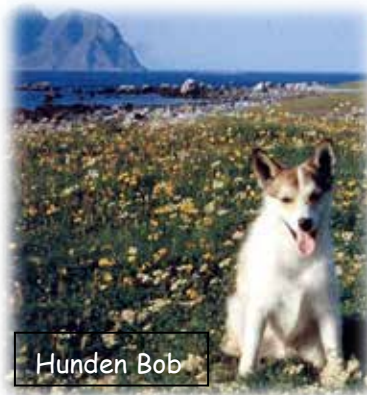

ET LIV MED LUNDEHUND - del 2

Intervju av Roar Torsteinsen fra Nordland

Redigert av Erling Skarv Johansen

Hunden Bob

Fortell om starten på Maahornet Kennel. "Et kennelnavn er som et slektsnavn og forteller hvem oppdretteren er. Derfor må man søke om godkjenning av navnet i Paris. Vi er stolte av dette kennelnavnet og ingen andre har lov å bruke det. Vi hadde tidligere drevet med kennel frem til 1972 uten kennelnavn - men vi gav valpene navn som hadde tilknytning til fuglefjellet og Værøy. Navn som Maasta-Maast-Lundi-Tola-Nupen-Tussa osv. Når vi skulle velge kennelnavn var det derfor naturlig å velge Maahornet som er et velkjent og synlig landemerke i Måstad.

Hva har driften av kennelen gitt dere? Oppdretten av lundehund har for oss vært en tosidig oppgave: Å redde lundehunden fra å bli utryddet og samtidig gleden ved å ha disse fantastiske vakre og kloke hundene i familien. Arbeidet for å berge lundehunden - som ikke bare er av stor kulturell verdi for Værøy - men også et viktig stykke norsk kysthistorie - har hele tiden ligget som en drivkraft for avlsarbeidet. Man kan gjerne si at lundehunden

Glad i sjølivet!

er urhunden og en for mange ukjent kulturskatt som bør få sin rettmessige plass i historien, noe den nyutgitte boken om lundehunden vil kunne bidra til. For meg som kjente hunden helt fra barndommen og Værøys historie var det også en oppgave å formidle dette både i klubben og andre steder. Jeg hadde mange bilder fra Værøy som jeg har hatt stor glede å vise andre i forskjellige sammenhenger. Det viser seg at interessen er overraskende stor for øya og lundehundens historie også steder som ligger fjernt fra Værøy både geografisk og kulturelt.

Hva er mest fascinerende med lundehunden? Lundehunden er en meget grei og intelligent hund. Tar du deg tid og gir hunden sjansen - er den med på det meste. Har du den med på tur er den grei på den måten at den ikke stikker av - men holder seg hele tiden i nærheten av eier. På den måten bidrar den til at du observere og oppleve naturen rundt deg på en helt annen måte. I båt oppfører den seg helt fantastisk. Vi brukte i mange år å ta med oss 4 hunder om bord på båtturene - og de var et utrolig bra mannskap. De ordnet seg selv uten noe mas og fjas selv om det kunne bli noen lange økter på sjøen. Det så ut som om dette var noe hundene hadde god greie på og erfaring med. Lundehunden er en stor hund i en liten kropp og et forstandig vesen som kan gi eieren mye glede.

Vi har solgt valper med kennelnavnet Maahornet både til Amerika, Luxembourg, Finland og Danmark. Med to tisper og to hanner i huset som vi hadde med i avl var det bestandig mye planlegging når vi hadde valper i huset. Vi var begge i arbeid - så ungene måtte tidlig lære seg å ta medansvar. Likevel har vi gjennom årene bidratt med til sammen 76 valper. Hannhundene var også mye brukt og vært et viktig bidrag i klubbens avlsarbeid.

Fortsettelse følger i neste utgave

FOTOGLIMT FRA "DE GODE GAMLE DAGER"

Redigert av Erling Skarv Johansen

Bilde av Værøy havn tatt i 1917(utlånt av Arnold Johansen)

Hvem er dette??

Ukjent fotograf og piker på bildet

Fire bilder tatt av Anders Beer Wilse som besøkte Værøy i 1933

Vi vil heretter ha en **egne spalte med gamle bilder** - og vi er derfor takknemlig for å motta **bidrag** som vi kan bruke i avisa. All slags motiv som viser livet her ute før i tiden er interessant. Bildene vi får blir scannet digitalt slik at du kan få originalen tilbake med en gang. Bildene behøver ikke være så veldig gamle heller - f.eks. fra 1970, 1980-årene kan også brukes. Bilder som er veldig slitt og med riper ol. kan jeg til en viss grad «reparere» digitalt. Hvis du har bilder der du ikke vet hvem som er på bildet eller nøyaktig hvor og når det er tatt - kan vi ta det med og **etterlyse flere opplysninger** i avisa.

HEIBERG: MITT LIV SOM SJØMANN

TEKST OG BILDER VED ERLING SKARV JOHANSEN

Værøyposten har intervjuet den spreke 92 år gamle Heiberg Varheim som har tilbrakt mesteparten av sitt liv til sjøs. Etter noen år som fisker – ble han som 22-åring forespurgt i 1942 om å mønstre på **kystbåten "Hadsel"** som var det nyeste skipet innleid til hurtigrute – og det første motorskipet

I ordinær **hurtigrutetrafikk**. Skipet var bygd i 1940 og ble satt inn i hurtigrutetrafikk i 1941 mellom Trondheim og Kirkenes frem til 1950 hvor hun gikk tilbake til lokaltrafikk i Lofoten og Vesterålen. Skipet hadde en 540 bhk MAN dieselmotor og gjorde en imponerende fart av 12 knop og kunne ta 150 passasjerer. Heiberg trivdes godt om bord og arbeidet på dekk som lettmatros.

I 1945 mønstret han utenriks for første gang med steamer **"Sarpfoss"** fra rederi Thor Thoresen. Den var bygget i 1919, 254 fot og på 3000 tonn. Skipet var med på siste konvoi fra England til Norge før Tyskland invaderte oss og la beslag i henne. Den ble forsøkt senket av **Max Manus** i 1943, men overlevde krigen og ble hugget opp i 1954.

Året etter avanserte han til matros om bord på Amerika-linjens **"Tanafjord"** (bygget 1921) på 7714 dwt. Det betød eksklusiv passasjertrafikk mellom Oslo/Bergen og New York. Mange nye og spennende opplevelser for en ungdom fra Værøy. Mellom jomfruturen i 1913 og frem til andre verdenskrig reiste **417 129 passasjerer** med N.A.L. Det største enkeltåret var 1956 da Amerikalinjens skip hadde 25 202 reisende mellom Norge, USA og Canada. Etter dette begynte flyene å ta stadig større andeler i markedet for passasjertransport over Atlanteren, og Amerika-linjens passasjerbelegg minket år for år. Fra 1960-tallet gikk NAL-skipene først og fremst i eksklusiv cruisetrafikk.

Amerikalinjens "Tanafjord"

Ombor på M/T "Belinda"

Fotballaget med kaptein Heiberg

Kronprins og kronprinsesse ankommer

FOTBALLKAMP FOR KONGE OG FEDRELAND:

I 1948 mønstret Heiberg om bord i motortankeren **"Beau"**. De var ofte innom Rotterdam og samme år gav det hollandske verftet en fotballbane til norske sjøfolk. Til å markere dette ble mannskapet på "Beau" tatt ut til å representere Norge mot et lokal sammensatt hollandsk lag. Heiberg ble utnevnt til kaptein – og til kampen kom daværende **kronprins Olav sammen med sin kronprinsesse Martha** som begge overvar hele kampen. Heiberg fikk heise det norske flagg før kampen. Det ble en tøff kamp og Heiberg selv scoret 1 mål, men laget tapte for de mer rutinerne hollenderne. Selve kampen ble filmet av noen hollandske jenter som senere ble med dem til Sjømanns-kirken og senere en tur ut på byen.

Heiberg gikk tilbake til Amerikalinjen i 1950 – til det ny-bygde praktskipet **"Oslofjord"** på nærmere 17000 dwt, bygd i Nederland i 1949 og med en kapasitet på 625 passasjerer. En spennende og lærerik tid for en ung matros.

I 1969 gikk skipet inn i charter for Costa Line og fikk navnet MS «Fulvia» og gikk inn i cruise-trafikk på Karibien med norsk flagg og mannskap. I juli 1970 brøt det ut brann ombord i farvannet ved Kanariøyene og skipet sank senere under slep.

Karrieren til sjøs ble avsluttet i 1975 om bord i **taubåten "Sjøbjørn"** eid av A/S Bukserbåter, Narvik, utstyrt med 1150 ihp. Etter dette ble det et liv som **fisker på Værøy**.

På sine mange år som sjømann har Heiberg vært innom **mange land og byer** – mest Nord Amerika og Europa, men også fjerne steder i Karibien, Gulfen, Panamakanalen, rundt Madagaskar og mange flere. Best likte han seg i Philadelphia og Boston samt Aruba i Karibien. Som matros om bord med ansvar for alt arbeid på dekk samt en del rortjeneste kunne det ofte bli lange arbeidsdager. Men godt kameratskap om bord, god lønn (mye overtid) og god mat gjorde at han trivdes om bord. Opp gjennom årene var han om bord både på **stykkgodsbåter, hurtigrute, cruiseskip, tankskip og taubåt**.

Eneste gangen han husker at han var litt redd om bord var med "Sarpfoss" på tur i **orkan over Biscaya** da de fikk problemer med styringen. Ellers husker han godt en orkan underveis til New York med "Oslofjord" hvor man måtte på tørrdokk etterpå pga. sprengte skrogplater. I fritiden gikk tiden med til samvær med mannskapet samt **turn-øvelser** for å holde seg i form. Det ble ofte lange perioder til sjøs – spesielt om bord på tankskip. Han lærte tidlig å ta vare på seg selv og sette seg i respekt. Det var viktig for ham med selvdisciplin, holde sin sti ren, godt sjømannskap og oppføre seg respektabelt i alle sammenhenger.

Heiberg med sjøfartsboka

Trygt oppankret i havn med sin Ragnhild

REDAKTØRENS TVILSOMME SIDE - VÅREN 2013

Redaktør Erling Skarv Johansen Tlf. 7542608 - 48199927

Epost: erling.skarv.johansen@varoy.kommune.no

"ALT-I-BOKS" ELLER "ALT TIL HELV.....???"

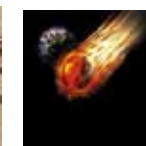
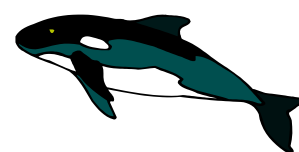
Bekymrede avislesere har i den senere tid stilt spørsmålet om at det kan være **helsefarlig** å få samlet hele verden inn i en liten boks på veggen etter at velmenende fibermisjonærer har avvirket sine vekkelsemøter og holdt andakt om **fiberens velsignelse** i de tusen hjem. Større oppslutning har det vel neppe vært siden redningsforeningen ble startet her ute før krigen. Hele 180% av de fastboende har visstnok funnet troen på den saliggjørende kabel og har skrevet seg inn i **mantallet** til Lofotkraft

Noen har lurt på: Hvordan kan det kunne komme så mye ut av en liten **tynn kabel** på noen mm? Riktignok har Anne Grete Preuss i årevis syngt om at **1 mm** er nok - men vi er nå likevel litt skeptisk ennå. Til slutt går vel utviklingen slik at en ultraslimTVskjerm dekker hele stueveggen og fører til at både bildet av svigermor og juleløperen etter oldemor forsvinner. Ettersom utviklingen går fremover - så er det snart ingen vits å følge med på hva naboene gjør. Skal denne utviklingen fortsette - risikerer vi at viktige pilarer i lokalsamfunnet **som nabokrangel og avindsyke** blir borte før vi vet ordet av det. Men all utvikling har jo sin pris heter det - noe må vi vel kunne forsake. Istedenfor å kunne sladre med naboen om hvor fru B tilbrakte natten mens mannen var på fiske på Finnmarken sist vinter - så kan man nå føre en mere dannet konversasjon med naboen om den seneste utviklingen når det gjelder koleraepidemien blant hutetufolket på Madagaskar, den planlagte aksjeemisjon i Norsk Hydro eller siste nytt om anti-oksydanter i vegetarisk pizza fra doktor Øtker (som sies å ha en travel hverdag med både pizzabaking og pasienter innimellom). Vi må også for all del få med oss hvem som blir stemt ut i neste **realityprogram** om verste sjåfør, beste slanker, størst mangel på talent eller folkeskikk - samt de lærerike TV-serier hvor sterkt medisinerende ungdommer er på blind dating og famler rundt i mørket og hekter seg fast i hverandre med piercingene i navlen eller øret

For de som ønsker nærmere kontakt med **"den annen side"** eller kanskje en fjern avdød slektning som glemte å testamentere noe annet enn en avskiltet varebil - finnes det flere fortreffelige program hvor klarsynte på deltid kan fortelle at det ikke er verre å være død enn en middels vellykket chartertur til Ibiza eller ferjetur i sørvestkuling over Vestfjorden. De med gode nerver kan se serien om **verdensrommets** farer. Her kan man velge mellom at jorden går under pga. sorte hull, nøytronstjerner som eksploderer uten forvarsel og stjernegalakser om kolliderer. Etter slike fremtidsutsikter vil faren for å bli truffet av eks-kona, skatteoppkreveren eller en meteoritt være rene opturen.

Et knalltilbud er også den etterspurte **finske fjernsynsteaterserien** fra 1970 med det velklingende navnet "Akk og Ve" som skildrer livet til en evneveik familie i Nord-Finland hvor faren dør av alkoholforgiftning, den uføre og allergiske datteren rømmer med en somalisk leiesoldat uten gyldig visum til Libya, den kreftrammede sønnen henger seg i den kondemnerte saunaen. Den sterkt medisinerende moren blir forgiftet av sin tredje flassplagede ektemann idet huset brenner ned mens potetlandet og gulrotåkeren som er familiens eneste inntektskilde - oversvømmes under et fryktelig tordenvær. Det eneste gjenlevende medlem av familien - en hjemløs blandingshund med urinveis-infeksjon og hoftefeil blir overkjørt av toget da den løper etter begravellesbilen. Alt dette er med i basispakken. Også den prisbelønte **Nordkoreanske** serien om Kim Il Sung's liv i 740 episoder som skildrer kommunismens seierrike fremmarsj under sin store leder og vi får se gripende scener der begeistrede og underernærte tilhengere fremsier sine hyldningsdikt på vers alt mens de får som ennå er oppegående - marsjerer i takt rundt presidentens beskjedne palass og noen utstilte Scudraketter - og får utlevert et ukegammelt rugbrød for sin heroiske innsats mot kapitalismen og markedskreftene.

Internett via fiberkabel sies å gå minst 10x forttere enn dagens løsning - men problemet er jo da hva skal vi gjøre med all **tiden som blir til overs**? Men alt-i-boks har selvsagt løsningen: Vi kan selvsagt bruke den oppsparte tiden til å se **150 TV kanaler** fra hele verden - man kan t.o.m. bestille **mongolsk tv3** som er en kanal som har spesialisert seg på såpeserier der en familie mister en av hestene sine samt begge eslene i krybbedød og derfor mot sin vilje må gifte bort sin eneste nevrotiske og mentalt ustabile datter til en eldre skamklipt tannløs nabohøvding med uren hud og galloperende prostatakraft som har en for-kjærlighet for nettpoker og utagerende mavedans. Eller hva med live-sendinger fra høydepunktene i albansk 4.divisjon volleyball i den populære **toppløs-serien** for damer, riktignok uten teksting og sladding

Et annet spennende kanalvalg er den prisbelønte og nyinnspilte serien om **spekkhoggeren Terminator** fra Greenpeace kanalen som har den treffende tittelen: "Vern alt levende som ser snilt ut". Den daglige dietten til dette lille kosedyret - som både har et hjerte av gull men skarpe tenner - består av kun 1,5 blåhval, 7 pels-sel, 400hl. sild eller makrell samt 2-3 pingviner til dessert. I beste Disney-ånd snakker den 3 språk nærmest flytende og blir bestevenn med en depriment mongoloid lam jente fra New Jerseys verste slumstrøk på sjøspeiderleir i California som mirakuløst blir frisk etter at hun fikk svømme sammen med spekkhoggeren og til slutt i siste episode rir inn i solnedgangen på ryggen av det kule dyret. I tillegg kan du laste ned fra Viasat 4 den gripende dokumentarserien fra en kjent lutefiskprodusent i Lofoten hvor vi følger hverdagslivet til noen tidligere desillusjonerte arbeidsløse polakker som opprinnelig kom til Norge i en utrangert Skoda stasjonsvogn for å plukke jordbær - men som isteden ble frelste **lutefiskentusiaster** og kommer tilbake hvert år sammen med trekkfuglene for å lute verdens beste tørrfisk i kaustisk soda og kanskje skifte noen hustak på fritiden.

Men nok om TV-program. Vi må ikke glemme hvilke følger for naturen og miljøet som all denne kabelgravingen medfører. En lettere indignert amatør-ornitolog med fortid som koneplager har i et følelsesladet innlegg i Værøyposten stilt det betimelige spørsmål om: hvor skal alle **fuglene sitte** når all strømmen graves ned? Det sies at fagforbundet for kråker og ravn har gjort felles front og i en pressemelding truer med å ta saken opp både med Humanetisk forbund og Norsk fellesforening for løse fugler som naturlig nok er i harnisk. Det trues med sit-down aksjoner og å lenke seg sammen. Allerede har støtte-erklæringer strømmet inn - både fra Dompappforeningen og Frimurerlogen, avd. for beinløse fugler - med krav om konsekvensutredning og høringsrunde. Det fryktes at det samtidig kan bli slutt med **"å fyre for kråkene"** som jo har hatt lang tradisjon i Norge, men som nå pga. strømpriser og varmepumper er blitt kraftig redusert. Hvem skal nå spise opp fugleungene og all søpla som flyter rundt? Det er på tide at våre samfunnsbevisste politikere kjenner sin besøkelsestid og ikke bare blir sittende **handlingslammet** på gjerdet. Dette er et spørsmål om vår felles fremtid og ansvarsfraskrivelse.

Noen urolige og overspente innbyggere uten særlig bakkekontakt frykter at øya kan bli seende ut som et **utbombet Irak** etter all gravingen - men personlig er jeg hellig overbevist om at både fjellene og de aller fleste husene blir stående der de står i dag. Men noen skal nå alltid **krisemaksimere** alt mulig og etter å ha sett litt for mye på Discovery har enkelte begynt å se etter sorte hull som de frykter skal dukke opp i kjølvanen etter all gravingen. Men at det nok må til litt sprenging både her og der for å få gravd ned alt - betyr jo ikke automatisk at Værøy blir seende ut som et **nytt Hiroshima**. Uansett bør vi heller fokusere på alt det positive som tross alt kan skje. F.eks. hvis høyspentkabelen og vannledningen blir koblet sammen kan vi få gratis **massasjebad og elektroterapi** samt jordfesting helt uten ekstrakostnader eller gebyr. Og alle som har jobbet litt på fiskebruk i gamle dager - vet jo hvor spennende og festlig det kan være med litt overledning og kortslutning her og der. Dessuten har jo de fleste automatsikringer i dag - så det er helt gratis med litt **kortslutning** - og hvor mye annen underholdning kan vi si er gratis i dag? I vår moderne tid hvor man kan velge mellom både **trådløs** telefon, trådløs bygdesladder og trådløs kjerring, bærbar pc og bærbar kjerring - bør man forvente at man også kan velge mellom trådløs lavspent og høyspent inn til huset. Vi skal unnlate å sitere den kjente men trangsynte podagrarammede greske hobbyfilosofen Sokratos Platini som lanserte det kjente ordtaket om "Den som graver en grav for andre - tar seg som reael aodt betalt."

FOKUS PÅ FOLKEHELSE PÅ VÆRØY

Intervju med nytilsatt folkehelsekoordinator Irene Torstenson
tekst og bilder av Erling Skarv Johansen og Geir Torstenson

Hvorfor ble det akkurat Værøy? Det var litt tilfeldig. Jeg valgte å se muligheter for ny jobb i et større perspektiv enn nærområdet, og akkurat da var det en stilling ledig her på Værøy; kombinert stilling som helsesøster og folkehelsekoordinator. **Hva slags utdanning og erfaring har du?** Jeg er utdannet sykepleier, og har jobbet for det meste på sykehus. I sommer var jeg ferdig med en 3-årig utdanning i Idrett, friluftsliv og helse. Utdanningen gir kompetanse innenfor blant annet folkehelsearbeid.

Er folkehelse noe vi burde fokusere mer på? Folkehelse er definert som befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning. Helsen vår er ikke bare noe vi velger selv, men vi blir påvirket av samfunnet rundt oss. Det handler blant annet om trafiksikkerhet, tilgjengelighet til ressurser, hvordan bygninger er utformet, og i hvilken stand de er i, forurensing, tilgang til leke- og rekreasjons-arealer m.m. Det er sagt at folkehelse handler 90% av faktorer utenfor helsesektoren, og mange av disse faktorene avgjøres på kommunalt nivå, så ja, det er viktig at kommunen fokuserer mer på folkehelse. Som kommune er vi oppfordret til å tenke helse i alt vi gjør. **Hvorfor er det så viktig?** Fordi folkehelsearbeid er samfunnets innsats for å fremme helse og redusere risiko for sykdom. Målet er å utjevne sosialt skapte helseforskjeller i trygge, levende og inkluderende lokalsamfunn.

Kan du kort forklare hva jobben din består i? En folkehelsekoordinator deltar i samfunnsplanlegging og arbeid med folkehelse på gruppe- og samfunnsnivå. Gjennom systematisk innsats skal koordinatoren være pådriver for å iverksette den nye folkehelseloven på ulike arenaer i kommunen. En folkehelse-koordinator kan: drive systematisk og langsiktig samfunnsplanlegging for å bedre folkehelsen, finne områder i kommunen hvor det trengs målrettet helsefremmende innsats, koordinere forebyggende innsats i kommunene, bidra til samarbeid mellom sektorer og tjenester, styrke innsatsen for tidlig intervensjon, holde et konstant fokus på behovet for forebygging og synliggjøre dette behovet samt ta ansvar for folkehelsearbeidet gjennom å ansvarliggjøre andre.

Hva slags individuell veiledning mht. helse og livsstil vil du kunne tilby? Som ny i jobben, har jeg tenkt frem og tilbake på hvordan jeg skal forme stillingen. På en måte hadde det vært enklere å sette i gang med individuelle tiltak, fordi de er konkrete og mer synlige. Men som du ser på svaret over, er arbeidet som koordinator rettet mot et mer overordnet mål. De individuelle tiltakene bør være en del av et prosjekt eller som et resultat av de utfordringene vi må jobbe med her i kommunen. I første omgang vil jeg konsentrere meg om å få oversikt over helsen i kommunen, det vi allerede har av tiltak, og arbeide for at vi får et tverrfaglig engasjement når det gjelder folkehelse. To prosjekter er på trappene. Et prosjekt i kartlegging av friluftsområdene i kommunen, og et prosjekt i kartlegging av kommunens tjenester med utgangspunkt i barnekonvensjonen.

Noen oppfordring til oss her på øya? Jeg har behov for engasjement, og kontakt med dere som bor her. Det er dere som vet hvordan dere har det, og hva som er mulig å gjøre. Jeg håper det finnes noen som har lyst til å engasjere seg og å ta ansvar slik at vi kan få til handling, og ikke bare skrevne ord.

Hva mener du selv er det viktigste vi kan gjøre for å ta vare på helsen vår? I det store og hele så tror jeg det er viktigere hvordan vi tar det enn hvordan vi har det. Med det mener jeg at det er mange ting vi ikke kan endre på. Vi kan ikke kalle den tiden som har levd tilbake, men vi kan velge hvilken innstilling vi vil ha til livet vi lever. Vi kan velge å se muligheter, eller hindringer i de utfordringer som møter oss i livet. Jeg tror det er viktig å ta vare på hverandre. Skape gode og inkluderende miljøer, og å vise at vi bryr oss.

Hva slags foreløpig inntrykk har du av øya vår?

Jeg liker øya. Et lite samfunn, men samtidig ikke ensomt. Det er kompakt, men naturen er tilgjengelig overalt. **Hva fascinerer deg mest ved Værøy?** Fjellene og havet. Har alltid vært fasinert av fjell, og har savnet de mens jeg har bodd på Østlandet. Trives også med å bo på et lite sted med folk rundt meg. Jeg synes det er deilig at butikken ikke er oppe nesten hele døgnet.

Noe du savner av tilbud her ute? Jeg savner nok litt mer bredde i idrettsaktiviteter. Fotball er ikke for alle. **Hva synes du selv er viktigst for å trives for deg og familien?** Det viktigste er nok at barna har det bra. At de har venner og finner seg til rette.

For meg er det nok viktig at arbeidsmiljøet er godt, og at jeg har noen voksne venner på fritiden.

Hvilke områder vil du prioritere i den nye jobben? Jeg vil prioritere å få helse inn planverkene, det vil si at vi tenker helse i alle ting vi gjør i kommunen, og at helse blir en naturlig integrert del av kommuneplanene. **Noen hjertesaker?** Samarbeid. Vi er ulike, og vi har ulik kompetanse og ryggsekker med oss. Sammen kan vi bety en forskjell i samfunnet, og vi kan skape nye muligheter.

Noe spesielt du gleder deg til i det nye året? Vi har noen store dager i år, og det er alltid hyggelig når familien samles. Ellers ser jeg frem til en tur ut til Måstad, har lest en del om stedet, men det er jo noe annet å se det i virkeligheten. **Spesielle steder på øya du har lyst å besøke?** Jeg har lyst til å besøke Måstad og sjokoladefabrikken.

I tillegg kunne jeg tenke meg en tur ut med båt for å fiske, og å se Lundefuglen.

SISTE DAG MED RASJONERING – ET STYKKE ETTERKRIGSHISTORIE v/Gunnar Eriksen

Redigert og bilder ved Erling Skarv Johansen

Søndag 31 august 1952 meldte dagsnytt :»Kaffe og sukker-rasjoneringen er opphevet!» Endelig kom den etterlengtede melding om opphevelse av rasjoneringen av kaffe og sukker. Også sirup og glukose ble frigitt. Men subsidieringen falt samtidig bort og levekostnad-indeksen steg. **Kaffe og sukker** var subsidiert med 50% og med det steg prisen på kaffe fra 8,55 pr kilo til 17,10 og sukker fra 0,69 til 1,38. Folk fikk en overgangstid på 6 dager for å kjøpe varene til gammel pris med gyldige merker på rasjoneringskortet.

Merkene hadde dato med ukenummer, og på grunn av opphevingen kunne man nå kjøpe 3 uker på forskudd til **subsidiert pris**. Merkene kunne deles slik at man kunne kjøpe halve kvanta om gangen. Sukker var 450 gr pr merke, og kaffe rundt 150. På rasjoneringskortet var også ekstramerker for sukker. Hver høst fikk man kjøpt på ekstramerker 1 kg sukker - pr merke, maks 7 kg(såkalt syltesukker).

Da jeg kom mandag 1. september til Coop avd 2 - **Rånesbutikken i Vågen** hvor jeg jobbet i 12 år - var de første kundene allerede kommet, Ole Astrup på avd 1 og jeg snakket sammen pr telefon og vi ble fort enig om hvorledes vi skulle gjøre det. Vi hadde nok sukker og kaffe på lageret. Styrets formann Kristian Hardie kom innom. Han var noe oppkava, mente vi måtte få tak i bestyrer Andr. Johansen, avd 1 og avdelingsbestyrer Karl Eriksen, avd 2 som begge var på ferie. Det var selvfølgelig umulig.

Etter stengetid syklet jeg til Ole Astrup. **Forsyningsnemdas** forretningsfører Otto Breivik kom innom til meg ang. hvordan merkene skulle leveres. Jeg fikk forsyningsnemdas konvolutter og i hver av dem skulle det legges 200 merker av hvert slag som skulle stemples med butikkens navn og signeres. Det ville bli tatt stikkkontroller. Vi klippte bare gyldige merker, alt gikk greit.

To store begivenheter samme år: **Rasjoneringen opphevet og Kongen fylte 80 år!**

Samme år 1952 den 3. august. Jeg tror Kongen og Jakob Løkke fra Værøy var på dagen like gamle. Jeg mener å huske at han fikk gratulasjonstelegram fra Kongen.

Gunnar Eriksen utenfor gamle Coop/S-laget i Vågen som nå er under restaurering av Svein Tommie Hardie

En morsom historie: »Johan Jensen fra Tyvnes handlet hos oss. Han rodde over Sørlandsvågen - og fortøyde båten ved Mikalsen-kaia ved en åpning med platt og stentrapp i kaia. I butikken var det en luke i disken. Det var åpningen for å komme innenfor disken. Den pleide Johan og stå å støtte seg på med armene og med beina innunder luka. Når det ble Johan sin tur og han kom med rasjoneringskortet, sa jeg "Johan, du har ikke gyldige merker, du har kommet for langt på forskudd" Da slo han neven i luka så den skranglet og sa: "Får e ikke sukker og kaffe te gammel pris så ska du f... få me me å gjør" Jeg sa "Johan, kom tilbake om en time eller to så skal det nok ordne seg" Ved ettiden var det meste over - og alle hadde fått det de skulle. Johan kom tilbake. "Du skal få en halv kilo kaffe og to kilo sukker til gammel pris" og han var fornøyd med det.

I butikken var også Ester Fjellheim og tre unge gutter. Utafor disken mellom vinduene hadde vi en tønne med spekesild som det var tatt litt av. Lokket var delt i 3-4 deler sammensatt med stifter. Vi hadde spikret en tynn fjøl tvers over lokket for å hindre det i å dette ned i tønna. Johan hadde på seg beige jakke, kasjettlue, brune tykke militærbukser. Buksene var vide og varme og han hadde sjøstøvler på. Han satte seg opp på sildetønna, dingla med beina og prata og lo. Han var jo en artig kar. Plutselig datt lokket ned i tønna, Johan vart sittende med **baken i sildelaka**. Han kom seg raskt opp på golvet, Ingen turte å flire og det var helt stille. Han gikk bortover golvet bakoverbøyd mens han holdt buksebaken ut, og laken dryppa fra buksa. Så flirte han og da kunne vi også le. Ester lå over disken og lo. Så sa hun " Jeg skal hjelpe deg Johan" Hun tok tak bak i den vide buksa og vridde den så laken rant. Jeg henta vaskefilla og Ester tørka golvet. Johan sa: "det gjør ingenting med litt sildelake i buksræva. Skråto bakken e fri, sukker og kaffe e fri, så no kainn e drekk kaffe me sukker te og ta me ei skrå og **så længe e kainn blonk me auan og kik på jentan så e aillt bra**" Tenker Johan hadde en god rotur over Sørlandsvågen, selv med sildelake i bukseræva, heim til sin kjære Maren. Det ble nok en ekstra god kopp kaffe.

Noen betraktninger om **kaffepris** i 1952: For å kjøpe 1 kg kaffe måtte en jobbe 5-6 timer. 20 år senere kostet den 20 for kiloen. Mindre jobb for 1 kilo kaffe. Prisen i dag pr kilo fra det billigste tilbud kr 60 til vanlig pris 110. Hvor lenge må du jobbe for 1 kilo kaffe i dag? 10 min, 15 min? Du kan sjøl regne det ut. **Verdens største handelsvare(i verdi)** i dag er olje, nest størst er kaffe!!

TÅRNAGENTER PÅ JAKT ETTER KIRKESØLVET

Bilde og tekst ved Jill Arntsen

Redigert av Erling Skarv Johansen

Jill forteller: "Helgen den 9. og 10. mars hadde Værøy menighet invitert alle åtte og ni-åringer til Tårnagenthelg i Nykirka. Vi møttes i menighetssalen lørdag.

Barna fikk utdelt agentbevis og ble da vaskeekte Tårnagenter. De voksne kunne fortelle dem at kirkens sølv var forsvunnet og ba agentene hjelpe til med å finne sølv. Heldigvis klarte agentene det, så det kunne bli gudstjeneste på søndag! Det ble også tid til besøk i kirketårnet, omvisning i kirken, øving på sang og agentpizza. Søndag deltok agentene sammen med vikarprest Bernt Aspang under gudstjenesten."

FROSTTAPPING OG VANNLEKKASJER ved Erling Skarv Johansen

Som kjent har det vært en del problemer og driftsforstyrrelser med det kommunale vannverket i vinter. Hovedårsakene er en utstrakt bruk av frosttapping for å sikre seg mot frosne vannledninger og lekkasjer på ledningsnettet på flere steder. Eksempel: Tapping av vann i hull på størrelse med en 50 øring - tilsier et forbruk på 20000 liter pr.time ved trykk på 5kp/cm. Til sammenligning er skartanken ca.400000 liter. Problemene er ikke av ny dato. Teknisk sjef Odd Arne Andreassen sier til Værøyposten at grovt regnet skyldes trolig minst **60% av dagens forbruk** frosttapping og lekkasjer, noe som ikke er uvanlig i andre kommuner heller.

Det betyr at rundt regnet 4-500 m3 vann lekker ut hver dag, noe som kan skape problemer - spesielt i nedbørsfattige perioder og ved stor aktivitet ved fiskebrukene. Kommunen har nå satt ekstra fokus på å avdekke de største lekkasjene. I den anledning oppfordrer vi lokalbefolkningen å **melde fra** til teknisk etat hvis man har mistanke om lekkasjer på nettet. **Store vannansamlinger** på steder det vanligvis har vært tørt er den beste indikasjon på at det kan være noe galt. Det er allerede gjort en del utskiftninger på ledningsnettet, men det kan være vanskelig å finne alle lekkasjer - så vi er takknemlig for alle tips som kan redusere problemet og dermed også hver enkeltes vannavgift. Vi vil samtidig minne om at den enkelte bygningseier har ansvar for å isolere **stikkledning og innendørs rørlegg** slik at frosttapping unngås.

INVASJON AV OTER PÅ VÆRØY? - BEKYMRET KIRKEVERGE SLÅR ALARM

BILDER OG TEKST ERLING SKARV JOHANSEN

Vår avholdte kirkeverge Jill Arntsen har henvendt seg til Værøyposten med en bekymringsmelding som vi selvsagt som et seriøst organ tar på alvor. Hun har ved flere anledninger blitt fotfulgt av oter - nå senest for en uke siden av en hel oterfamilie som frekventerte området rundt **Puben**. Om denne lokaliseringen av oter skyldes interesse for "fastfood/pizza" eller "10-kr marked" på Supern er foreløpig noe uklart. Undertegnede har for øvrig observert samme dyreart både ved sykehjemmet, turstien og ved egen bolig - slik at omfanget trolig er større enn først antatt og at det er store mørketall. Kan dette være et utslag av at oter - i likhet med folk - forsøker å skape sosiale nettverk på tvers av alle dyrearter? Det mest skremmende er vel kanskje at de **"oppfører seg som dyr"** - med andre ord betydelig mindre aggressiv og utilregnelig enn oss mennesker. Iflg. pålitelig kilder finnes det i dag ikke oter på Røst - noe vi for så vidt finner helt naturlig. Enhver oter med et minimum av gangsyn og intellekt vil jo klart se at Værøy er et mer egnet sted. Ondskapsfulle røster hevder ofte at det foregår **"mye vilt"** her ute - kanskje er det en kjerne av sannhet i utsagnet. Hvorvidt oter utgjør en helseisiko er vel tvilsomt - og vi vil ikke bidra til unødig krisemaksimering og nevne ordet **"pandemi"**. Som et foreløpig tiltak har kulturkontoret tilbydd kirkevergen støttekontakt og at det skal settes opp skilt med teksten: "Oter kun tillatt hverdager og i kontortiden". Akuttmottak for oter vil bli vurdert fortløpende.

Bispedømmerådet har i tillegg i et krisemøte satt ned en hurtigarbeidende støttekomite for voldsutsatte kirkeverger. Siste nytt!! Krisen har fått et større omfang enn tidligere antatt - Werner Sørheim har nettopp meldt om oter på trappa hjemme som har forsynt seg med et kassert kveitehode. Hjemmevernet er satt i beredskap og det skal innføres omfattende sikringstiltak for å møte den nye **terrortrusselen**.

HISTORIKK: Iflg. vår hjemmelsmann Heiberg Varheim ble det faktisk drevet systematisk **utryddelses-jakt** av oter på Værøy på begynnelsen av 1930-årene. Tre tilreisende jegere kom til øya og klarte nærmest å utrydde arten. Det er usikkert om det var skuddpremie eller om de livnærte seg på salg av oterskinnene. Bakgrunnen for denne jakten var trolig at bestanden var så vidt stor at den ble oppfattet som et skadedyr som fanget mye fisk.

Fakta om Oter: **Oter** (*Lutra lutra*) er et semi-akvatisk rovpattedyr i mårfamilien. Globalt finnes flere oterarter langs kystene av den nordlige halvkule. Verdifull pels og skuddpremier satte oterbestanden i fare (det var jakt på den fram til 1970) og i 1982 ble oteren totalfredet.

Oterens diett består i hovedsak av fisk, men også krepsdyr, amfibier, fugler, smågnagere og haredyr blir spist. Oteren er glad i oppdrettslaks og kommer ofte i konflikt med fiskeoppdrettere.

"MITT KJÆLEDYR" - RONJA

tekst og bilder ved Erling Skarv Johansen

Familieidyll: Ronja og kattene Vipsi og Bajas

I denne utgaven av Værøyposten starter vi en ny serie kalt: "Mitt kjæledyr" der vi vil presentere nye kjæledyr i hver utgave. Vi vet at på Værøy finnes det mange kjæledyr - mest katt og hund - som er svært viktige for sine eiere. Mange undersøkelser har vist at kjæledyr er **bra for helsen**. Dyrene kan bidra til at vi fungerer bedre både fysisk, psykisk og mentalt. Fysisk berøring er et biologisk behov som mange får dekket gjennom kjæledyr. Når man kjæler med dyret, synker blodtrykk og puls betraktelig. Dyrene har en positiv virkning på barn, spesielt kronisk syke. De er også svært populære blant eldre og pleietrengende, der de kan ha en svært beroligende og terapeutisk virkning på både pasienter og ansatte.

Ca 40 prosent av alle norske huster har dyr i huset og 99 prosent av alle dyreeiere ser på kjæledyret som en **del av familien**. Studier har vist at kjæledyr kan gi økt mentalt velvære, bedret evne til å takle stress og reduksjon av depresjon. Samvær med kjæledyr gir bedret sosial fungering og selvfølelse hos mennesker med psykiske lidelser.

Statistikk viser at mennesker med kjæledyr går sjeldnere til legen og forskning på alvorligere sykdommer som hjerte- og karlidelser viser at prognosene er bedre for de som har hund som kjæledyr eller har jevnlig kontakt med dyr.

Første kjæledyr i denne serien er **Ronja som er av rasen Leonberger** og en hund som ruver ganske godt i terrenget. Eierne Asbjørn og Anne Turid Myklebust hadde tidligere en liten resevert hund - men nå ville de ha en større hund. Ronja ble kjøpt fra Sørfold og er nå snart 4 år og matchvekt på 45 kg. Denne rasen er svært **rolig, barnevennlig og sosial**. Pga. størrelsen kan denne hunderasen få hofteproblemer(HD)på sine gamle dager. Asbjørn og Anne Turid har hele tiden hatt katt og hund. De sier at viktigste egenskapen er at Ronja er så glad i unger. Utenom Ronja har de **kattene Bajas og Vipsi**. Gjensidig respekt gjør at samboerskapet går uten problemer. Når det gjelder kostholdet spiser Ronja stort sett alt, men er kvalitetsbevisst: hun vil ikke ha "kjøpeboller" - bare hjemmebakst.

VÆRØYPOSTEN VIL GJERNE HA TIPS OM SPESIELLE KJÆLEDYR!

I stabilt sideleie

Is er godt!

Ronja og Leo: Kjærlighet ved første blick

Som med alle dyr følger det med en god del arbeid. Derfor sier Asbjørn at man ikke må anskaffe seg et slikt dyr uten å **tenke langsiktig**. Det er et stort ansvar å ta vare på et slikt dyr. Både mht. behovet for trim, stell av pels, kost, evt. allergier i familien og pass under ferie. Ikke alle kjæledyr passer for alle.

Anne Turid sier de anbefaler varmt denne hunderasen til andre - men forutsetter at man tenker det godt gjennom først. Hun sier at største gleden ved å ha dyret er økt trivsel, mye kos, godt selskap og at man får mye trim.

Det er ikke tvil om at Ronja er et veldig **klokt dyr** og skjønner mer enn vi har for vane å tro. Ronja har faktisk reddet en kattunge som var forsvunnet i lang tid - før hun lette og fant den i steinura ved turstien hvor den satt forkommen under en stor stein.

Hvis noen har **angst for hunder** og møter Ronja på tur - bør de forholde seg rolig og ikke vise at de er redd. Best å holde avstand hvis man ikke ønsker kontakt selv om hun på ingen måte utgjør noen fare for noen. Hun vil bare kose og leke. Anne Turid håper at man etter hvert kan avsette et **egget område** som for eksempel Sørlandshagen der hunder kan løpe løs til faste tider.

Ronja sier i et intervju til Værøyposten at det hun ikke kan tenke seg å bo andre steder enn her ute hvor det er så flott natur, mye lukter, snille mennesker, virile hannhunder og mange å leke med - samt kort vei til omsorgssenteret når hun blir gammel. Selv trives hun best ute på Kvalnes bort fra all trafikk, mas og stress.

Rasen Leonberger regnes som **lojal, føyelig og trofast** mot sin eier og den skal være god og stødig hund for en barnefamilie. Elsker å hvile og slappe av. Men den trenger **lange turer og mosjon** for å ha det bra. . Er lekelysten og liker å leke med sin eier. Den vannavvisende pelsen og svømmehuden mellom tærne gjør den til en ypperlig svømmer. Den har derfor spesielt gode egenskaper som livredningshund og lavinehund.

Neste utgave : "HØNA TIL HEGE" - øyas bestell!

DYRLEGEN kommer til Værøy 8.mai og har konsultasjoner på skolen som tidligere. Tjenester du kan få utført: konsultasjoner, EU-pass, sterilisering/kastrering av katt, kloklipp, blodprøver, vaksiner og helsesjekk, id-merking mv..

Timebestilling: Dyrlegene Bodø Tlf 75561800, post@dyrlegenebodo.no

SALGSMESSER - SYKEHJEMMET

Vi på Værøy sykehjem avholder hver høst salgsmesse - og planlegger nå oktober-messen. Tidligere har vi fått mange fine ting til loddbøker og salg.

Vi som jobber her på miljøstua planlegger å legge ut **loddbøker** medio mai med trekning november 2013. Har du noe å **bidra med** - tar vi imot dette med stor takk. Vi på miljøstua prøver å produsere etter beste evne, men det er begrenset - derfor setter vi stor pris på at våre sambygdinger hjelper oss slik at salgsmessen får et rikt innhold.

Miljøstua har ulike aktiviteter for beboerne som **bingo, høytlesning, sangstunder og litt trim** som de setter stor pris på og gir avveksling i hverdagen. Legg gjerne turen inn til oss og delta i våre aktiviteter. Om du vil bidra med håndarbeid - kan vi kjøpe garn - det er bare å ta kontakt. Vi tar imot glede ting til "katta i sekken" (små lodd), til loddbøker og selve messen.

Inntekten fra høstmessen går til **soialt/hygge/trivsel** for beboerne ved sykehjemmet. Etter høstmessen i fjor har vi kjøpt 2 peisovner, ny gitar, sangbøker med stor skrift - samt litt ekstra godt ved sosiale stunder. Vi vil samtidig få benytte anledningen til å takke alle som bidro til fjorårets messe - og håper på like vellykket messe i høst. Du kan levere ditt bidrag til sykehjemmet eller ringe Judit 99160445 eller Anne Turid 97037885.

Som nevnt setter vi stor pris på **besøk** på sykehjemmet - det blir både vi og de som bor her ved sykehjemmet glade for. Ønsker alle en fin vår og sommer.

Mvh Judit og Anne Turid

Seniordans Norge har fått støtte fra Gjensidigestiftelsen for å bidra til å starte seniordans-grupper i alle landets kommuner. Begrunnelsen stiftelsen hadde for å tildele disse midlene, var at dans er "forebyggende, utviklende, aktivitetsskapende og samfunnsbyggende. Seniordans Norge har utviklet et Visningstilbud som er presentert i mange kommuner, med stor oppslutning med den følge at det er startet opp mange lokale dansegrupper rundt om i kommuneNorge. Nå har Seniordans Norge valgt Værøy

kommune som en av lofotkommunene som får et slik tilbud. De kommer til øya Fredag 3.mai og vil ha en **oppvisningsrunde Lørdag 4. Mai** på Idrettshuset. Oppslag vil komme med tidspunkter. Ordfører som er Seniordans Norges kontaktperson og habil danser - håper at mange møter opp på Idrettshuset denne lørdagen. Det vil bli servert gratis kaffe og litt å bite i. Så kommunens seniorer møt opp mannsterk!

Lundehundboka ble som kjent utgitt i fjor og tar for seg lundehunden i dag, både stell, oppdrett, hold og ikke minst, hvor du finner lundehunden i dag og hvordan rasen har utviklet seg. Boka inneholder mye stoff mye stoff og bilder naturlig nok fra Værøy - og er god markedsføring av øya. Det har vært mange bidragsytere herfra - både folk som bor her og utflyttede Værøyværing. Unike historiske bilder fra Måstad. Det er blitt et skikkelig praktverk på i alt nærmere 300 sider spennende stoff som redaktør Ingvald Espelien og resten av redaksjonen kan være stolt av. Boka selges via bokhandler og nettbokhandler, kiosken til Kent, men lenka under går til lundehundklubben, og da går overskuddet av salget til klubben og til arbeidet med lundehunden. [:http://lundehund.no/om-norsk-lundehund-klubb/lundehundboka](http://lundehund.no/om-norsk-lundehund-klubb/lundehundboka)

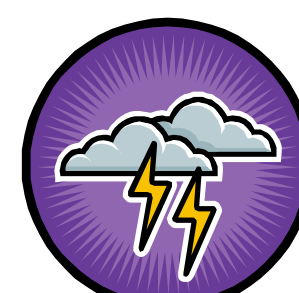
SMÅNYTT FRA RØST

ved utsendt reporter Erling Skarv Johansen

Som den seriøse avisa vi til tider fremstår som - vil det ikke være riktig å forbigå i stillhet vår kjære nabo i vest - nemlig Røst. Som kjent er **Røstværingene** et beskjedent folkeslag som ikke liker seg i rampelyset eller liker å fremheve seg selv på bekostning av andre. Vi kan vel helst karakterisere dem som litt sky og sjenert i omgang med media. Noen få unntak finnes dog - for eksempel historien om italienerne med **Quirini** i spissen - som før Røst fortjent nok fikk fast plass på TV-værkartet - trolig lettere medisiner og neddopet bommet på Værøy og istedet ufrivillig havnet på Røst - fordi gps'en deres ikke hadde oppdaterte kart. Så oppsiktsvekkende var det at noen frivillig kom på besøk til øya - at man i ettertiden har laget en hel opera basert på denne hendelsen. Historien beretter for øvrig at de stakkars italienerne etter å ha kommet til sans og samling etter forliset - forgjeves forsøkte å bli fraktet til Værøy, men måtte dessverre forbli på Røst.

FILMNYTT - PREMIERE "ROBEKS LISTE". Det nærmer seg nå premiere for den Oscarnominerte filmen "Robeks liste" inspirert av storfilmen "Schindlers liste" som opprinnelig handlet om jødeforfølgelse og konsentrasjonsleirer. Til tross for en sikker plass på **fylkets svarteliste** - populært kalt "Robeks liste" - velger man å satse 30 millioner på film for å vise hvordan et lite oppegående lokalsamfunn kan motvirke økonomiske nedskjæringer, lite økonomisk handlefrihet, fraflytting, tørrfiskkrise, hull i asfalten, manglende skjærgård, synkende bestand av lundefugl, økende tannrøte og at nyferja ble døpt "Værøy". Til tross for alle disse **nedbrytende krefter og dårlige konjukturer** - har man klart å fokusere på de positive ting: For eksempel at man ikke har noen motbakker på Røst og at man har mangel på blandevann - slike små ting som likevel gjør hverdagen lettere å bære. Filmen viser klart hvordan man kan snu det vi oppfatter som vanskelig - til noe positivt. Et lysende eksempel i så måte er at øya som kjent er like flat som en mislykket pannekake og ikke er beskyttet som Værøy av fjell rundt som tar av for vind og vær. Dette velger man å oppfatte som noe positivt - fordi som de hevder - de naturgitte forhold gjør at man får jevne vindforhold og godt fordelt gjennomtrekk i hele bygda slik at uønskede individ som bakterier, virus og skatteoppkrevere holdes unna.

RØST OG GLOBAL OPPVARMING: Selv om det er litt ulike oppfatninger i vitenskapelige kretser - er de fleste enige om at havet både stiger og blir surere. Men også her ligger Røst i forkanten av utviklingen og har i samarbeid med Sintef laget et forprosjekt på bygging av **diker rundt Røst** etter mønster av Nederland. Et av alternativene er for øvrig å lage diker som omfatter hele Røsthavet slik at man tørrlegger et større areal enn hele Vestfold fylke som kan brukes næringsutvikling. Pga. forventet økt gjennomsnittstemperatur og nedbør vil man trolig kunne realisere prosjekt som agurkoppdrett, banan-modningsanlegg, gummiplantasjer, småskala raspeballproduksjon, frittstående påfugl, sukkerrør (og annet rør), papegøye-oppdrett, og sitrondyrking. Det foreligger også konkrete planer om å plassere vindmøller på det som blir tørrlagt og selge overskuddsenergi via egen kabel til kontinentet. For å motvirke at havet blir surere - vil man iverksette tiltak som forbud mot **utslipp av eder og galle** samt starte kalking av havet (1 kg kalk pr 100 000 tonn sjøvann).

Også økt bruk av "smilefjes" i kommunale dokument og ved bruk av tekstmeldinger vil bli et av tiltakene som kommunen har fått EØS-midler for å prøve ut mot forsuring.

GJESTEFOTOGRAF GEIR TORSTENSON

Redigert av Erling Skarv Johansen

TRADISJONSMAT - NY VRI PÅ GAMLE MATSKIKKER

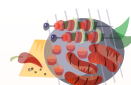
Ved matjournalist Erling Skarv Johansen

Vi i Værøyposten er som kjent opptatt av folks ve og vel - og i den anledning vil vi starte en ny spalte der vi fokuserer på **sunt kosthold** som jo er et viktig element i folkehelsen. I den anledning har vi vært så heldige å få med oss en kjent kapasitet på området - nemlig den sagnomsuste og høyt profilerte italienske TV-kokken **Ad Dundas Bernaise** fra Pompei. Vedkommende er mest kjent fra den omstridte TV-serien "Mat vi gjerne hiver" eller som det heter på italiensk: "Guano primus delikato kaputt". Vi ønsker å presentere nord norsk tradisjonsmat på en ny og spennende måte og på den måten inspirere til et **variert og sunt kosthold** med masse antioksydanter i løs vekt og proppfull av genmodifiserte mineraler og kroniske vitaminer. Maten skal være kortreist og mest mulig uberørt av menneskehånd. Vi vil bruke lokale råvarer i størst mulig grad - samt tilbehør som setter en ekstra spiss på måltidet. Eksotiske **krydderurter** som «roten til alt ond», kvalvmueurt, brekkpurre og peisløk hører også til.

Utbrent Gra-mons med tilbehør:

Dette er en gammel oppskrift med en ny vri for de som liker å kombinere tradisjonsmat med eksotiske ingredienser. Det viktigste er i grunnen gode råvarer. Gramonsen skal lettsaltes, spekes og modnes til den blir lettere gulbrun og får en lukt som kan minne om kondemnert fiskebruk. Dette er altså ikke typisk fastfood - men mer et godt eksempel på "slow-food". Den marineres etterpå 2 uker i en miks av salsa, tango, koriander, tran utgått på dato og basilikum. Tilslutt skal den helstebes i grillpanne på 250° i 12 timer før den serveres sammen med tortilla og kanel-lefse. Kremet saus eller remulade hører til sammen med en frisk salat av brennesler, fennikkel, gressløk og visne begonia. Linjeeakevitt og bærebukett er et must. Vel bekomne!

Urtemarinert Kebab-flyndre:

Det tør være kjent at fisk er sunn mat - og i den anledning lager vi en ny vri med den populære flatfisken rødspette som tradisjonelt bare blir kokt eller stekt. For at også ungdom og barn som er vant med gatekjøkkenmat skal omfavne denne delikatessen - velger vi en litt utradisjonell tilnærming. Man tar en sprellfersk flyndre som skjæres i løvtynne skiver og legges i en urtemarinade med soltørkede artisjokker, hentesveis-urt, gurkemejeftø og nyplukket ryllik tilsatt litt malurt over natta. Hvis flyndra etter denne behandlingen fortsatt fremstår som egnet menneskeføde - trer man skivene inn på et tradisjonelt kebabspyd (evt. høygaffel) og lar det hele surre under svak varme i 2-3 uker eller til flyndra får en gyllenbrun overflate. Serveres sammen med potetmos, svigermor, gressløk, surkål og salsamiks samt noen Paragin Forte og antibiotika etter behov.

Ovnsmalt hestekjøtt med dipp:

Hest har som kjent i uminnelige tider vært en populær ingrediens i blant annet pølser - som nest etter Grandiosa er Norges nasjonalrett. Også her er råvarer av god kvalitet viktig. En liten krangleveren hestpeis er et godt utgangspunkt. Disse er det som vanlig god tilgang på og sesong hele året. Av naturlige årsaker er helstek lite aktuelt - derfor er ovnsbakt et egnet alternativ. Mørnet indrefilet av god gammel årgang legges lagvis i form sammen med allergifrie snittbønner, surnet muggost og gjærete nudler. Stekes i ovn med varmluft 200° til du ser muggosten dekker hele formen. Dipp basert på sesamfrø, kortreist sennep og moste rødbeter er naturlig tilbehør sammen med fersk agurksalat blandet med flerkulturell kinakål og røkt nepskrell. For de som har ømfintlig mage - anbefales å ha egnet brekkmiddel og legesenterets tlf.nr tilgjengelig.

«I STORM OG STILLE»

Bilder ved Erling Skarv Johansen

